

Notat

Evaluering af En god og tryk graviditet på arbejde

22. april 2021

Sagsnummer
2021-0089980

Dokumentnummer
2021-0089980-5

Indsatsen "En god og tryk graviditet på arbejde" blev udviklet med henblik på at understøtte et tryk arbejdsmiljø for gravide og nedbringe det graviditetsrelaterede sygefravær i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og ledes af Arbejdsmiljø København. Indsatsen er iværksat efter beslutning af Sundheds- og Omsorgsudvalget i marts 2019.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har evalueret indsatsen for at vurdere, om indsatsen er lykkedes ud fra de opstillede formål og opsamle viden til brug for forvaltningens fortsatte arbejde med at nedbringe forvaltningens sygefravær. Evalueringen viser, at de gravide, som har anvendt tilbuddet om jordemoderrådgivning, har været meget tilfredse med tilbuddet.

COVID-19 har markant påvirket arbejdssituationen i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, hvorfor presserende opgaver og andre hensyn har fyldt. Det betyder også, at effekten af indsatsen med af en god og tryk graviditet på arbejde har været svært at måle op imod gravides sygefravær.

Problemstilling

Indsatsen En god og tryk graviditet på arbejde er besluttet af Sundheds- og Omsorgsudvalget¹ og er rettet mod gravide ansatte i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Gravidindsatsen er primært finansieret indenfor rammerne af forvaltningens eksisterende bevilling til SYFO, som er Sundheds- og Omsorgsforvaltningens tilbud til medarbejdere og ledere vedr. fravær og mistrivsel.

Gravidindsatsen, som er gennemført fra august 2019 til og med maj 2020 har haft til formål at øge arbejdspladsernes og de gravides tryk og derigennem bidrage til, at færre gravide sygemeldes. Indsatsen elementer er:

1. Tilbud om jordemoderrådgivning til gravide medarbejdere, ledere og TR/AMR
2. Vejledning til arbejdspladsen om indretning, tilpasning og opgaver
3. Eksisterende SYFO-tilbud med integration af jordemoderrådgivning
4. Kommunikationspakke til ledere og informationsmateriale til TR/AMR, herunder dialogredskaber til ledernes samtaler med gravide og information til TR/AMR
5. Information til MED-udvalg på plejehjem og i hjemmeplejen

Center for Innovation og
Evaluering
Afdeling for Evaluering
Henrik Pontoppidans Vej 4
2200 København N

EAN-nummer
5798009290724

6. Hjælpemidler til gravide i det omfang det skønnes hensigtsmæssigt, fx i forbindelse med ergonomisk rådgivning
7. Mulepose til gravide med bl.a. træningselastik og øvelser

Baggrund

Gravidindsatsen havde nedbringelse af gravides sygefravær som målsætning. Centrale dele af projektet er, som tidligere beskrevet, imidlertid blevet påvirket markant af COVID-19. Indsatsen har kørt i en kortere periode end planlagt, tilgangen til jordemoderen svandt kraftigt fra medio marts, og gravide medarbejdere med borgerkontakt blev fra april 2020 hjemsendt fra 28. graviditetsuge.

Af denne grund har forvaltningen vurderet, at det ikke har været muligt at undersøge påvirkningen af gravides sygefravær i perioden. Derfor fokuserer evalueringen på de erfaringer, der er opnået med indsatsen for at få viden om, hvordan forvaltningen fremadrettet kan styrke gravides arbejdsmiljø.

Evalueringen viser at:

- Indsatsen er blevet kommunikeret bredt ud i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, fx på MedarbejderAppen og plakater. Der er blevet uddelt ca. 90 muleposer med træningselastik og øvelser til gravide, og der har været 125 besøg på indsatsens hjemmeside. Der er blevet udsendt dialog- og informationsmaterialer til alle ledere i forvaltningen.
- 57 gravide har haft en eller flere samtaler med jordemoderen. Intentionen var, at alle gravide skulle kontaktes. Idet der skønnes årligt at være ca. 240-260 kvinder, der går på barsel, er jordemoderrådgivningen blevet anvendt af ca. en fjerdedel af de gravide. Deltagerantallet kan være blevet påvirket af COVID-19.
- De gravide, som har anvendt tilbuddet, er meget tilfredse med den rådgivning de har fået og oplever, at jordemoderrådgivningen har gjort en positiv forskel for dem og deres graviditet. Jordemoderrådgivningen har hjulpet flere af de gravide med at forstå kroppens forandringer, tage bekymringer i opløbet og forstå hvordan de kan aflaste sig selv undervejs i graviditeten.
- Medarbejdere og ledere, som har haft dialog med jordemoderen, vurderer, at jordemoderrådgivningen er et tryghedsskabende tilbud på arbejdspladserne, som bidrager til dialog om arbejdet.
- COVID-19 har påvirket hele samfundet, og markant ændret det seneste år. Der har i perioder været nedgang i brug af egen læge, den måde folk har gået på arbejde på har ændret sig, ligesom nogle sygemeldinger har ændret sig som følge af COVID-19. Indsatsen med at nedbringe gravides sygefravær er derfor også påvirket af COVID-19. Tilgangen til jordemoderrådgivningen faldt markant efter nedlukningen i marts, og fra april blev gravide hjemsendt fra 28. graviditetsuge. Idet en del af de komplikationer, der kan lede til sygemelding, normalvis fylder mere i tredje trimester end i starten af en graviditet, kan COVID-19 restriktionerne have hæmmet indsatsens virkning. Der er enkelte

kvalitative eksempler fra før marts 2020 på, at jordemoderen i konkrete tilfælde har hjulpet med at finde løsninger til at udskyde eller afværgе en sygemelding.

- Træningselastikken og øvelserne i muleposen bliver fremhævet af de gravide som et særligt positivt element i indsatsen. Flere af de gravide efterspørger et større fokus på netop træning og sundhed på arbejdspladsen, idet den daglige træning giver velvære og tager gener i opløbet.
- Dialogmaterialet til gravidsamtaler er kun blevet benyttet af få ledere, og evalueringen viser, at lederne ser ud til at tænke indsatser for gravides arbejdsmiljø reaktivt, dvs. når der opstår problemer i en medarbejders graviditet, snarere end proaktivt og forebyggende.

Fortsættelse af indsatsen

Forvaltningen er fortsat optaget af de gravides trivsel, herunder at nedbringe det graviditetsbetingede fravær. Derfor foreslås det at bringe erfaringerne fra indsatsen ind i eksisterende indsatser, for at sikre en højere grad af systematik omkring arbejdet med gravides arbejdsmiljø. Det drejer sig bl.a. om:

- Der er som en del af gravidprojektet blevet udviklet særlige træningsøvelser til gravide, som nu indgår i den eksisterende indsats "Træning i Arbejdstiden". Formålet med dette er, at gravide vil kunne fortsætte med at deltage i træningen i arbejdstiden, og hermed både forebygge evt. fysiske gener samt fortsat deltage i fællesskabet på arbejdspladsen

Derudover planlægger Arbejdsmiljø København at bruge erfaringerne i det finanslovsfinansierede nationale projekt "Jordemoder på Arbejdspladsen", som startede januar 2021 og løber til 30. juni 2022. Forvaltningen har besluttet, at forvaltningens arbejdspladser vil indgå i projektet, ligesom der også vil kunne indgå arbejdspladser fra Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen. Det er forventningen, at gravide i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil kunne tilbydes jordemodderrådgivning fra dette projekt fra ultimo maj måned i år og i hele projektperioden frem til og med juni 2022.

Indsatsen afprøver systematisk forebyggende jordemoderbesøg på arbejdspladser i Danmark, og gennemføres i regi af de arbejdsmedicinske klinikker på Bispebjerg Hospital og Holbæk Sygehus. Der er afsat ca. 15 mio. til jordemoderbesøg, som er blevet fordelt mellem 5 forskellige sygehuse i forskellige regioner af Danmark.

Et særligt interesseområde i den ny indsats vil være effekten af samarbejdet med de obstetriske klinikker og egen læge, hvilket der ikke var mulighed for at undersøge via forvaltningens gravidindsatser.

ⁱ <https://www.kk.dk/node/14110/14032019/edoc-agenda/832b08c4-444f-4efc-8726-1fb1f47281a1/bf73f9e6-9017-4de0-8794-c949048e8ead>